

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗУВАННЯ КОНТЕЙНЕРНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ЗА УМОВ ПОРТОВИХ ОБМЕЖЕНЬ ЕКСПОРТУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ У ПОСТВОЄННИЙ ПЕРІОД

¹ Національний університет «Львівська політехніка»

Анотація: У статті проаналізовано сучасні проблеми організування контейнерних перевезень за умов портових обмежень експорту та перспективи у поствоєнний період. Наведено сучасні перспективи розвитку контейнерних перевезень в Україні.

Ключові слова: контейнерні перевезення; транспортування; ланцюги постачання; ризики.

PROBLEMS OF ORGANIZING CONTAINER TRANSPORTATION UNDER PORT EXPORT RESTRICTIONS AND PROSPECTS FOR THE POST-WAR PERIOD

Abstract: The article analyzes the current problems of organizing container transportation in the context of port export restrictions and prospects for the post-war period. The current prospects for the development of container transportation in Ukraine are presented.

Key words: container transportation; transportation; supply chains; risks.

За умов активного позиціонування конкурентів, при прогнозованому сповільненні зростання міжнародного обміну товарами, послугами актуальним стало виявлення і реалізування ефективних шляхів щодо проектування логістичних мереж міжнародної торгівлі, які виконують функції глобальних ланцюгів постачання, формування цінності, природного каналу для реалізування вироблених товарів, задоволення реального попиту. Якісне розвивання економіки України є неможливим без використання нової логістичної методології, застосування інтегрованих методів, моделей при проектуванні у поєднанні зі сучасними теоріями просторового організування міжнародних логістичних мереж. Одним із ключових елементів цього виступають контейнерні перевезення, значна частка яких припадає на морські.

Проблематиці формування логістичних мереж міжнародної торгівлі, зокрема контейнерним перевезенням присвячена значна кількість наукових досліджень. Доцільним є виокремлення таких фахівців, що досліджували вказану тематику: Бердниченко Ю.А. [7], Вернигора Р.В. [1], Вознюк В.С. [7], Войченко Т.О. [2, с. 104-110], Гаверський В.В. [3, с. 123-134], Єльнікова Л.О. [1], Жук О.О. [4], Журавель І.Л. [1], Завербний А.С. [4], Залізна Л.В. [4], Ковальський І.Л. [7], Окороков А.М. [6, с. 98-102], Радченко О.А. [2, с. 104-110], Стрелко О.Г. [7] та багатьох інших.

Протягом останніх років, як показують дослідження, морські контейнерні перевезення стикалися зі значними викликами для всіх учасників ланцюга постачання. І це не стосується виключно війни в нашій країні, нашої логістичної галузі. Адаже проблеми стосуються світової галузі контейнерних перевезень. Передусім це призупинення роботи портів Китаю через політику «нульового ковіду». Наступною проблемою стали так звані «американські гірки» (ставки на контейнерні перевезення, блокування руху контейнеровозом Ever Given, одного із найбільш завантажених транспортних шляхів у світі – Суецького каналу) та інше [5].

Для України через війну морські контейнерні перевезення були повністю заблоковані від самого початку повномасштабного вторгнення. Через це вони зазнали найбільших втрат. Перевезення морем інших вантажів було відновлено аж через декілька місяців (завдячуючи Дунайським портам). Далі почав працювати «зерновий коридор», «гуманітарний коридор».

Не дивлячись на вказані суттєві проблеми, Україна володіє значними перспективами розвивання контейнерних перевезень. Ключові з них, будуть можливими до реалізування у післявоєнний період.

Контейнерні перевезення в Україні володіють значним потенціалом розвивання завдяки зростаючій ролі країни у міжнародній торгівлі, географічному розташуванню, інвестуванням до логістичної інфраструктури тощо. Основними перспективами розвивання у післявоєнний період доцільно виділити наступні [5]:

- розширення морських контейнерних перевезень (наявність та залучення до ланцюгів постачання після війни великих морських портів – Одеса, Чорноморськ, Південний. Вони потенційно можуть стати ключовими логістичними хабами для контейнерних потоків);
- розвивання залізничних контейнерних перевезень (наявність добре розвинутої залізничної мережі, можливість оптимізування перевантаження на стику із європейською колією, будівництво нових інтермодальних терміналів тощо);
- інтегрування України до міжнародних «транспортних коридорів»;
- активне розвивання внутрішніх контейнерних перевезень (формування нових логістичних центрів, інтермодальних хабів, переведення традиційних вантажних перевезень на контейнеризацію продукції тощо);
- активне запровадження цифрових технологій, автоматизування логістики (застосування електронних документів при контейнерних перевезеннях, автоматизування портових терміналів, блокчейну задля безпеки даних) тощо.

Дані перспективи доцільно буде реалізовувати з огляду і за тісного зв'язку із євроінтегруванням (гармонізування вітчизняного законодавства із європейськими стандартами, нормами, спрощення митних процедур, цифровізування документообігу, залучення і ефективного використання грантів, кредитів ЄС у розвивання логістичної інфраструктури тощо).

Підсумовуючи, можна зробити висновки, що якщо Україна, її контейнерні перевезення не можна повністю керувати через турбулентне середовище, мінливі обставини, то потрібно чітко розуміти ступінь (рівень) можливостей об'єктивно впливати на них (мінімізування рівня ризиків, диверсифікування, прорахування альтернатив, вироблення чітких критеріїв обрання партнерських підприємств задля стратегічного партнерства. Це є актуальним для України в цілому, зокрема її транспортно-логістичного сектору. Управлінські рішення, їх оптимізування суттєво впливають на рівень адаптивності до нестабільних умов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вернигора Р.В., Журавель І.Л., Єльнікова Л.О. Дослідження ефективності застосування контейнерної технології перевезення вантажів в Україні. Транспортні системи та технології перевезень. 2021. 22. URL: <https://doi.org/10.15802/tstt2021/247884>
2. Войченко Т.О., Радченко О.А. Особливості організації та митного оформлення морських контейнерних перевезень в світовій практиці. Інфраструктура ринку. 2022. Випуск 67. С. 104-110.
3. Гаверський В.В. Правове забезпечення контейнерних перевезень: сучасний стан та розвиток в Україні. Lex portus. 2017. № 3. С. 123-134.
4. Завербний А.С., Залізна Л.В., Жук О.О. Особливості формування методів прийняття рішень вітчизняними підприємствами у зовнішньоекономічній діяльності: інформаційний аспект. Економіка та суспільство. 2023. 60. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2400>
5. Контейнерні перевезення 2023: підсумки та перспективи. URL: <https://ua.sudohodstvo.org/kontejnerni-perevezennya-2023-pidsumky-ta-perspektyvy/>
6. Огороков А.М. Аналіз перспектив розвитку ринку контейнерних перевезень в Україні. Транспортні системи та технології перевезень: зб. наук. пр. ДНУЗТ ім. акад. В. Лазаряна. Дніпропетровськ. 2015. No 10. С. 98-102.
7. Стрелко О.Г., Бердниченко Ю.А., Ковальський І.Л., Вознюк В.С. Аналіз розвитку контейнерних перевезень залізничним транспортом в Україні. Наукові праці ВНТУ. 2020. No 2. С. 1-6.

Завербний Андрій Степанович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності, Національний університет «Львівська політехніка», Львів, e-mail: andrii.s.zaverbnyi@lpnu.ua

Zaverbnyj Andriy S. – doctor of economics, professor, professor of the department of foreign trade and customs, Lviv Polytechnic National University, Lviv, e-mail: andrii.s.zaverbnyi@lpnu.ua

Залізна Любов Вікторівна, старший викладач закладу вищої освіти, кафедра зовнішньоекономічної та митної діяльності, Національний університет «Львівська політехніка», Львів, e-mail: liubov.v.zalizna@lpnu.ua

Zalizna Lyubov V. – senior lecturer at a higher education institution, foreign trade and customs, Lviv Polytechnic National University, Lviv, e-mail: liubov.v.zalizna@lpnu.ua

Жук Олександр Олександрович, аспірант кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності, Національний університет «Львівська політехніка», Львів, e-mail: oleksandr.o.zhuk@lpnu.ua

Zhuk Oleksandr O. – Graduate student of department of management and international business, Lviv Polytechnic National University, Lviv, e-mail: oleksandr.o.zhuk@lpnu.ua